

17REK10-1

GRANSKNINGSRAPPORT

2018-04-26

Revisorskollegiet

Sid 1 (19)

Dnr 17REK10

Handläggare: Revisionskontoret

Årsredovisning och lagstadgad delårsrapport 2017

A Har årsredovisningen respektive delårsrapporten upprättats enligt gällande regelverk, normer och god redovisnings-sed?

Gällande regelverk:

Kommunallagen (KL) 8 kap 14-18§§

Lag om Kommunal Redovisning (KRL). KRL bygger på bokföringslagen, årsredovisningslagen och normalreglementet för kommuner och landsting.

Normer och god redovisnings-sed:

Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) är normerande organ och utger löpande Rekommendationer, för närvarande 20 st och informationer.

Avvikelser från regelverk och god redovisningssed.

RKR 8.2 Sammanställd redovisning. Det delägda kommunala försäkringsbolaget Kommungaranti Skandinavien Försäkring AB redovisas utifrån faktiskt ägd substans i stället för proportionell ägarandel.

RKR 23 Bestämmelser om löpande bokföring etc.

Kommunen har inte anpassat redovisningen till RKR 23. Bestämmelser om löpande bokföring etc. Systemdokumentation med behandlingshistorik finns inte framtagen med erforderlig utformning.

Revisionens bedömning av avvikelser från regelverk och god redovisningssed

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed, med undantag för redovisning av andelsvärde i Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB samt att bestämmelser om löpande bokföring och dokumentation av redovisningssystemet saknas. De avvikelser som gjorts har angivits och motiverats.

Redovisning av andelsvärde i Kommungaranti Försäkring AB ger en mer rättvisande bild än redovisning enligt rekommendationen.

Avvikelsen från rekommendationen RKR 23 anges, men bristen på systemdokumentation motiveras inte. Avvikelsen har kommenterats av revisionen i bokslut 2015 och 2016 och bristen på systemdokumentation har även påtalats i granskningen av ekonomisystemet Agresso 2014. Under 2017 har inte denna dokumentation prioriterats av KKK ekonomi. Arbete pågår däremot med att uppdatera attestreglementet och att utveckla processerna kring donationsfönderna.

Tidplan

Tidplanen hölls i de flesta fall för nämndernas verksamhetsrapporter och underlag till balansräkningen. Processen för att ta fram årsredovisningshandlingen har detta år fungerat betydligt bättre än 2016. Kommunstyrelsen fattade beslut om årsredovisningen inom lagstadgad tid.

Den slutliga årsredovisningshandlingen kom till revisorerna fyra arbetsdagar innan den skulle levereras till Kommunstyrelsen för beslut. Underlagen för beräkning av finansiella mål var försenade, men i år kunde underliggande beräkningar säkerställas innan årsredovisningen levererades till Kommunstyrelsen. Då detta är en del som revisorerna enligt Kommunallagen är skyldiga att uttala sig om, är det väsentligt att det finns tid att säkerställa att denna del av årsredovisningen överensstämmer med redovisningen.

Balans- och resultaträkning

Nämndernas överlämnande av bokslutsspecifikationer till balansräkningen gjordes enligt tidplan. Helhetsintrycket är gott vad gäller underlagen även om variationerna mellan förvaltningarna är ganska stora. Den vanligaste bristen är att verifierande underlag inte bifogas specifikationen eller att de verifierade underlagen ibland är otydliga.

Förskottskassor

Inom Gävle kommun förekommer ett antal förskottskassor. Inom Omvårdnad som har den största andelen kassor saknades en del skriftliga intyg ifrån kassaansvariga i bokslutsdokumentationen. Antalet saknade intyg har ökat från 2016. Per 171231 uppgår handkassorna till 82 500 kr varav intyg saknas för 22 500 kr totalt (12 av 42 personer har inte inkommit med intyg) Handkassorna är under personligt ansvar och skall med underskrift bekräftas av respektive kassaansvarig. Under en följd av år har detta påtalats. Revisionen ser det som anmärkningsvärt att åtgärder inte vidtagits fullt ut trots att ett tillrättaläggande är enkelt.

Statsbidrag gällande ensamkommande flyktingbarn hos Socialnämnden 2017

Statsbidraget gällande ensamkommande flyktingbarn har minskat drastiskt under 2017. Per 1 juli 2017 ändrades även systemet för att söka ersättning vilket har minskat intäkterna. Istället för att få ersättning för faktiska kostnader får man istället schablonintäkter. Detta har lett till att hanteringen kring prognoser och reserveringar har blivit mer tillförlitliga. Under 2018 har Migrationsverket

implementerat en e-tjänst avseende ersättning för ensamkommande flyktingbarn vilket kommer att underlätta administrationen ytterligare.

Periodiserade intäkter per 2017-12-31 uppgår till 18,9 mnkr. Av dessa uppgår upplupna intäkter avseende ensamkommande flyktingbarn till 13,2 mnkr.

Förutbetalda intäkter hos Näringslivs-och arbetsmarknadsnämnden

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har en stor del av sina intäkter som är bidragsfinansierade. Per 2017-12-31 uppgår förutbetalda intäkter avseende etableringsersättning till 48,9 mnkr. Etableringsersättningen periodiseras på fyra år baserat på RKR:s rekommendation om redovisning av statsbidrag i kombination med uttalande från RKR:s expertgrupp om att periodisera etableringsersättningen utifrån förbrukningstiden. Det är dock osäkert hur många år som nämnden faktiskt kommer att ha kostnader kopplade till detta.

Projektet Regionalt yrkesvux hos Näringslivs-och arbetsmarknadsnämnden

Gävle kommun har tillsammans med Sandviken, Ockelbo, Hofors och Älvkarleby kommun ansökt och tilldelats medel från Skolverket för att genomföra ett gemensamt Yrkesvux år 2017. Gävle står som sökande kommun och därmed utbetalas alla medel till Gävle, totalt 8 725 tkr. Av dessa avser 5 179 tkr de övriga kommunerna. Dock är hanteringen av redovisningen kring detta projekt inte färdig utan man arbetar med det under 2018 för att få en rättvisande särredovisning. Det går att härleda intäkterna som avser projektet, i en ansvarstörd resultaträkning samt via kontoanalys, dock inte kostnaderna för 2017 då de inte har bokförts på ansvars- eller verksamhetskoderna. Därmed är det svårt att avgöra hur stor del som har belastat Gävle kommun som inte är hänförligt till kommunen. Detta kommer att behöva utredas under 2018 för att säkerställa att kostnader och intäkter förståttvis inte belastar Gävle kommuns resultat.

Periodisering av timlöner

Periodisering av timlöner görs på central nivå, vilket innebär att kommunens totala resultat blir korrekt. Någon fördelning på respektive nämnd görs dock inte, då materialet från personalsystemet kommer för sent för att kunna hanteras på nämndsnivå.

Periodisering av timlöner görs alltså inte på nämndsnivå. Detta gäller samtliga nämnder. Det innebär att lönekostnaden avseende timanställda förskjuts med

en månad. Vid delåret var det av särskild vikt för Omvårdnadsnämnden med anledning av det stora behovet av vikarier under sommaren.

Vi har gjort en kontoanalys för att se hur väsentligt det är att periodisering inte görs för Omvårdnadsnämnden per 2017-12-31. Beloppen förändrar inte väsentligt nämndens resultat. Däremot påverkas resultatet vid delårsrapport 2 och en periodisering är mer motiverad där.

Skatteintäkter

Vi har granskat redovisningen av skatteintäkter genom verifiering mot underliggande dokument och beräkningar. Den preliminära kommunalskatten för 2017 baseras på eget skatteunderlag från 2015 med regeringens fastställda uppräkningsstal för år 2016 och 2017. Beloppet har vi verifierat mot Skatteverkets redovisningsräkning för preliminära medel 2017. Vad gäller preliminär slutavräkning innevarande år samt slutavräkningsdifferens föregående år, har vi stämt av totala beloppet mot Skatteverkets slutavräkning för 2016 samt mot slutlig prognos från SKL för skatteavräkning 2017. Våra kontrollberäkningar av detta visar att redovisade skatteintäkter är upptagna till rätt belopp i årsredovisningen.

Vår bedömning är att Gävle kommuns redovisning av skatteintäkter följer rekommendationen från RKR och därmed redovisade enligt god redovisningssed.

Generella statsbidrag och utjämning

Vi har granskat redovisningen av generella statsbidrag och utjämning genom verifiering mot underliggande dokument. Slutliga belopp för återkommande bidrag, dvs. inkomstutjämning, kostnadsutjämning, regleringsbidrag/avgift, införandebidrag samt LSS-utjämning fastställs via beslut från Skatteverket. Vad gäller fastighetsavgifter, som även de är återkommande, kompletteras den beslutade utbetalningen med en prognos via SKL.

Utöver de återkommande bidragen finns två tillfälliga bidrag. Det ena är ett generellt statsbidrag med anledning av flyktingsituationen. Fördelningen av detta bidrag till Gävle kommun, har vi verifierat mot SKL samt Regeringskansliet. Det andra tillfälliga bidraget är bidrag för ökat byggande. Detta har vi verifierat mot Boverkets beviljade ansökan.

Vår bedömning är att Gävle kommuns generella statsbidrag och utjämning är korrekt redovisade i årsredovisningen.

Rättvisande bild av årsredovisningen/ sammanställda redovisningen

Exploateringsredovisning

Vi har noterat att det i resultaträkningen för Gävle Kommuns årsredovisning har redovisats fel när det kommer till exploateringsresultatet. Detta är ett fel som har funnits tidigare år men som ej har uppmärksamats varken av oss eller KLK ekonomi. Enligt RKR:s vägledning för redovisning av kommunal mark-exploatering ska inkomsterna för försäljning av exploateringsfastigheter bokföras som intäkter medan kostnaderna som är hänförliga till försäljningen ska redovisas som kostnader (bruttoredovisning). Det har istället gjorts en netto-redovisning av exploateringsresultatet under intäkter vilket har gjort att intäkterna är lägre för exploateringen än vad de bör vara. Det innebär således att kostnaderna är för låga. Detta redovisningsfel är endast ett klassificeringsfel som inför 2018 kommer att rättas efter kommunikation med KLK ekonomi.

Gemensamma nämnder

Gemensam nämnd FOU välfärd, hjälpmedel RegNet, Gemensam nämnd företagshälsovård och Samordningsförbundet Gävleborg finns redovisade på ett tydligare sätt än tidigare i årsredovisningen.

De gemensamma nämnderna skall ansvarsprövas i kommunfullmäktige och finns nu omnämnda i årsredovisningen i organisationskiss, legal struktur samt under övriga innehav.

Samordningsförbundet Gävleborg är en statlig och kommunal organisation där Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Gävleborg och samtliga kommuner i länet ingår och arbetar gemensamt med rehabiliteringsfrågor.

Aktiebolagen

Aktiebolag: Gävle Stadshus koncernen

Lekmannarevisionens uppgift är enligt aktiebolagslagen att granska om bolagens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver. Kommunallagen hänvisar till aktiebolagslagen vad gäller lekmannarevisionens uppgift.

Generellt

Gällande regelverk, normer och god redovisningssed är inte fullt ut enhetliga mellan kommunal redovisning och aktiebolags redovisning. Årsredovisningarna för av kommunen hel- eller delägda bolag som ingår i kommunens samlade årsredovisning måste därför, vad gäller räkenskapsdelen, till viss del omarbetas vid integreringen i kommunens sammanställda redovisning.

Bolagens externa revisorer ansvarar för granskningen av följsamheten mot aktiebolagslag och god redovisningssed för aktiebolag. Kommunens förtroendevalda revisorer har inom sitt uppdrag att granska att bolagen redovisas korrekt i kommunens sammanställda redovisning utifrån kommunallagen och kommunal redovisningslag samt normeringarna från RKR.

Vid sidan av rollen som förtroendevalda revisorer för Gävle kommunkoncern har revisorererna också ett sysslomannauppdrag, att vara lekmannarevisor, i alla av kommunen helägda och i ett stort antal av de delägda aktiebolagen. Uppdraget innebär att granska aktiebolagens förvaltning av de uppgifter som ålagts av Kommunfullmäktige och också om verksamheten bedrivs med god ekonomisk hushållning.

Gävle Stadshus AB och underkoncerner 2017 Beloppen i mnkr

	GSAB	GEAB	ABG	GAVLIA	GHAB
Omsättning	2,9	1 087,3	1 083,5	628,9	154,1
Kostnader	6,6	691,6	765,5	451,6	58,9
Av- och nedskrivningar	0	198,3	164,3	128,9	53,9
Rörelseresultat	3,7	197,4	153,7	48,4	41,3
Finansnetto	17,4	16,9	54,4	35,2	21,8
Resultat efter finansnetto	21,5	180,5	99,3	13,2	19,5

Gävle Hamn AB har gruppens högsta avkastning mätt i rörelseresultat i förhållande till omsättningen och Gävle Energi AB har gruppens högsta avkastning mätt i rörelseresultat efter finansiella poster i förhållande till omsättningen, 26,8% respektive 16,6 %.

Gävle Energi AB - koncernen

Koncernen har under 2017 uppfyllt samtliga av sina fjorton uppsatta mål i perspektiven. Resultatmässigt nådde koncernen all time high. Under 2017 har utbyggnaden av bredbandsnätet skett i betydligt högre takt än budgeterat. Stora satsningar har gjorts på digitalisering vilket innebär förbättringar och förenklingar för Gävle Energis kunder såväl vad gäller kundens möjligheter att själv förändra sitt tjänsteutbud som egen kontroll av förbrukning mm. Kunden får sin egen personliga hemsida och app.

Via delägarskapet i Gästrikre Ekogas AB har en biogasanläggning uppförts och idrifttagits under året.

Gavliakoncernen

Åtta av totalt nio mål inom perspektiven har uppnåtts och ett har delvis uppnåtts. Under året färdigställdes Gavlehovshallen. En samlokalisering av koncernen påbörjades genom renovering av Dragonen och Grenadjären. Byggnationen av ett parkeringshus på Gävle Strand påbörjades.

Lekmannarevisorerna har i Granskningsrapporten för Gavlefastigheter Gävle kommun AB informerat om att bolaget sålt mark till Gävle Parkeringservice AB trots att köparen inte hade ägande av fast egendom inskrivet i sin bolagsordning. Revisorerna konstaterar att Gavlefastigheter Gävle kommun AB kände till detta genom information som bolaget fick vid sitt förvärv av marken från Samhällsbyggnad Gävle. Motsvarande information är intagen i granskningsrapporten för Gävle Parkeringservice AB. Revisorerna konstaterar i granskningsrapporten för Gavlia AB att dess dotterbolag GÅFAB Fastighets AB under hela år 2017 haft fel styrelse registrerad hos Bolagsverket.

Revisorerna konstaterar att de anmärkningar som gjordes i Granskningsrapporter och kommunens revisionsberättelse för år 2016 tagits på stort allvar. Gavliakoncernen har under året stärkt sin administration med kompetenser som torde täcka behovet för en korrekt redovisning löpande över tid.

Gävle Hamn AB - koncernen

Av bolagets åtta uppsatta mål nåddes sju i sin helhet och ett delvis.

Huvudgatan har övertagits i egen regi för att stärka kundbemötande och säkerhetsarbetet.

För att förenkla för anlöpande fartyg har bolaget anslutit sig till Marine Single Window (MSW) där kunden genom en registrering når samtliga enheter som ska ha uppgifter.

Ett samarbete mellan Gävle Hamn AB och Yilport AB om utbyggnad av hamnens containerkapacitet pågår och beräknas färdigställas under 2019 innebärande att kapaciteten fördubblas.

AB Gavlegårdarna

Av bolagets fyra uppsatta mål har två uppfyllts och två delvis uppfyllts.

Bolaget har i likhet med föregående år inte fått gehör för sitt krav på hyreshöjning vilket på sikt ger problem med att hålla löpande underhåll på en rimlig nivå. Problemet motverkas delvis av att bolaget fått sänkt avkastningskrav från ägaren.

Nybyggnation på Almvägen har färdigställts. Byggnation pågår på Hemköpstomten och Cloettatomten är under projektering. Gävle kommunfullmäktige har uppdragit till Gavlegårdarna att producera 750 nya lägenheter till och med år 2020. Målet förväntas uppnås.

Aktiebolag ägda direkt under kommunfullmäktige

Gästrike Vatten AB och Gävle Vatten AB

Gästrike Vatten AB ägs till 60 % av Gävle kommun. Hofors-, Ockelbo- och Älvkarleby samt Östhammars kommun äger resterande 40 % med 10 % vardera. Gästrike Vatten AB i sin tur äger 99 % av aktierna i respektive ägarkommuns VA-bolag och aktuell kommun äger 1 % av aktierna i "sitt" VA-bolag. Gävle kommun äger alltså 1 % av aktierna i Gävle Vatten AB. Aktieägaravtalet är konstruerat så att Gävle kommun genom sitt 1 % ägande i Gävle Vatten AB har bestämmande inflytande över bolaget och därmed kommuninnevånarnas VA-anläggningar.

Gästrike Vatten AB administrerar hela koncernens verksamhet och har också all personal anställd. Intäkter och kostnader direkt hänförliga till respektive kommuns VA-bolag debiteras VA-bolaget. Fördelningsnyckeln bygger på en beräkningsmodell, där hänsyn tas till medelvärde av antalet anslutna och antalet kommuninvånare.

Under år 2017 har Östhammars Vatten AB att införlivats i Gästrike Vatten-koncernen innebärande att Gävle kommuns aktieinnehav minskas till 60 %. I och

med Östhammars inträde kommer också fördelningen av gemensamma kostnader att ändras.

Gävle och Älvkarleby kommuner utreder en gemensam vattenproduktion.

Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB

Bolaget ägs till 50 % vardera av Gävle kommun och Sundsvalls kommun. Genom aktieägaravtal regleras att respektive ägarkommun har sin andel av bolagets substans utifrån insatta medel, erhållen avkastning på dessa medel, erlagda premier samt ägarkommunen tillhöriga kostnader. De två ägarkommunerna har alltså sin genererade del av verksamheten utan koppling till ägd andel aktier. När den sammanställda redovisningen för Gävle kommunkoncern görs, redovisas den faktiskt ägda substansen i Kommungaranti i stället för halva den synliga substansen i bolaget. Detta är ett avsteg från god redovisningssed enligt RKR. Gävle kommuns sätt att redovisa värdet av innehavet i Kommungaranti ger dock en mer rättvisande bild än om RKR's rekommendation följts. Avsteget från god sed föranleder därför inte någon anmärkning från revisionens sida.

Ostkustbanan 2015 AB

Bolaget bildades under 2015 och ägs av Västernorrlands läns landsting, Region Gävleborg och åtta kommuner med intresse av att få ett dubbelspår på järnvägen mellan Gävle och Härnösand. Gävle äger 9 % av bolaget. Ägarna har sedan några år bedrivit lobbyverksamheten i projektform. Under våren 2016 tillsattes en VD på 50 % för bolaget. Ytterligare administrativa krafter har också engagerats.

Lekmannarevisorerna har konstaterat att Ostkustbanan 2015 ABs ägare inte följt dem emellan tecknat aktieägaravtal vad gäller ägardirektiv till bolaget. Iakttagelsen har delgetts ägarna vilka under 2017 arbetat med att skapa förutsättningar för efterlevnad av aktieägaravtalet.

Visit Hälsingland Gästrikland AB

Bolaget bildades 2015. Under 2015-2016 saknades lekmannarevisor, trots att aktieägaravtalet krävde det. År 2017 utsågs en lekmannarevisor från Gävle. Bolaget har sedan starten saknat auktoriserad revisor, trots att man haft möjlighet att utse en sådan.

Ursprungligen fattades beslut i delägarkommunernas fullmäktige att delägarna skulle vara Gävle, Nordanstig, Söderhamn samt Visit Glada Hudik AB. Söderhamns kommun har hittills inte gått med i bolaget utan det finns ett aktieägaravtal med de tre övriga ägarna. Detta innebär att bolaget ägs till 33 % av Gävle kommun och inte till 25 % enligt fullmäktigebeslutet. I årsredovisningen finns felaktigt uppgiften 25 % och heller inte korrekta uppgifter om ägarna.

Omsättningen i bolaget har varit 1,3 mnkr och bolaget har gjort en förlust på -202 tkr. Då detta är en mindre verksamhet har det inte räknats in i den sammanställda redovisningen och den felaktiga ägarandelen har inte påverkat redovisningen.

Grava brister i styrning, ledning och intern kontroll har konstaterats i bolaget under 2017.

Lekmannarevisorn rekommenderar starkt bolaget att utse en auktoriserad revisor för att göra en totalgenomgång av redovisningen, åtminstone för 2017.

Forsbacka Bruk

Revisorerna konstaterar att Stiftelsen Forsbacka Bruk sedan oktober 2017 inte haft någon representation utsedd av Kultur- och Fritidsnämnden i styrelsen. Då Kultur- och Fritidsnämnden står den ekonomiska risken för stiftelsens verksamhet är underlåtenheten att ha representation i styrelsen extra allvarlig

Kommunövergripande mål

Jämfört med 2016 är måluppfyllelsen för Medborgare och kunder och medarbetare oförändrad. Det kommunövergripande målet under perspektivet medborgare **”Kompetensnivån hos kommunens befolkning höjs och anpassas till arbetsmarknadens behov och samhällets utveckling”** har inte uppnåtts. Till detta övergripande mål finns på nämnds nivå ett mål vardera hos Kommunstyrelsen och Socialnämnden som har uppnåtts och ett mål vardera hos Näringsliv- och Arbetsmarknadsnämnden och Kultur- och Fritidsnämnden som är delvis uppfyllt. Utbildningsnämnden har två: ett som delvis uppnås ”Utbildning Gävles verksamheter ger likvärdiga förutsättningar” och ett som inte uppnås ”Alla barn och elever utmanas och klarar sin utbildning”.

Utbildningsnämnden har fortsatt en bristande måluppfyllelse gällande elevresultat. Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolan är lägre i förhållande till föregående år. Skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor har ökat i både i grundskolan och i gymnasiet. Revisorerna ser med fortsatt oro på att Gävles skolor ligger under kommungruppens genomsnitt.

Ett mål under perspektivet hållbart tillväxt är målet **”Gävle kommun bidrar till att skapa goda förutsättningar för företagande och arbetstillfällen i kommunen”** har inte uppnåtts. 2016 var detta mål delvis uppnått.

Arbetslösheten är strukturellt högre i Gävle än i riket och ligger högre än målet, byggklar mark för företag är under målvärdet och företagsklimatet enligt Svenskt Näringslivs ranking har försämrats.

När det gäller ekonomiperspektivet kan vi konstatera att det finns nämnds- och bolagsmål som kopplar till det kommunövergripande målet Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar. Även om målen inte är helt likalydande, så finns jämförbarhet mellan nämnderna.

Jämfört med 2016 är måluppfyllelsen för ekonomi förändrad avseende målet **Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar**. För 2017 bedöms målet som delvis uppnått. Under detta finns Socialnämndens mål som inte uppnås. Omvårdnadsnämnden bedömer sitt ekonomimål som delvis uppfyllt, trots ett stort underskott med anledning av att nämnden inte råder över volymerna och att verksamheterna inom egen regi klarar sitt uppdrag endast med mindre avvikelser.

Måluppfyllelse nämnder

Bedömningen av måluppfyllelsen görs av nämnderna själva och kvalitetssäkras inte av kommunledningen.

Här kommenteras de mål/indikatorer som inte är uppnådda:

Ett mål inom **Utbildningsnämnden** bedöms inte bli uppnått.

Målet återfinns under perspektivet Medborgare och kunder:

Alla barn och elever utmanas och klarar sin utbildning. Under perspektivet finns sju indikatorer varav fyra inte anses bli uppnådda.

Indikator	Målvärde % 2017	Utfall % 2017
Andelen föräldrar i förskolan som anser att barnen stimuleras till utveckling och lärande.	95	95
Andelen elever med behörighet till gymnasiet i åk 9.	100	79
Andelen elever som uppnår kravnivåerna i alla ämnen i åk 9.	100	67
Andel elever på högskoleberedande program med högskoleförberedande examen	100	89
Andel elever på yrkesprogram med yrkesexamen	100	85
Elever som utmanas i sitt skolarbete (index)	80	-
Andel elever i gymnasieskolan som anser att de fått tillräcklig information inför gymnasievalet	86	84

Det finns ett mål som anses delvis uppnått som återfinns under perspektivet medborgare och kunder "**Utbildning Gävles verksamheter har en god lärandemiljö**"

Av tre möjliga indikatorer är det dock inte en enda som har uppfyllts

Indikator	Målvärde 2017 %	Utfall 2017 %
Andel föräldrar i förskolan som anser att barnen får det stöd de behöver	97	93
Andel elever i gymnasieskolan som anser att de får det stöd de behöver	88	81
Alla grundskolor ska ligga på eller över Salsavärdet	100	43

Utbildningsnämnden har fortsatt en bristande måluppfyllelse gällande elevresultat. Revisorerna ser med fortsatt oro på att Gävles skolor ligger långt under kommungruppens genomsnitt.

Det andra målet som anses delvis uppnått återfinns under perspektivet medarbetare: **Utbildning Gävles medarbetare har rätt kompetens.**

Indikatorn som inte uppfylls är:

Indikator	Målvärde 2017	Utfall 2017
Andel lärare med legitimation i skolan.	100 %	73,4 %

Samhällsbyggnadsnämnden har ett mål under perspektivet Hållbart samhälle "Samhällsbyggnad Gävle gör hållbart resande enkelt och attraktivt" som visar rött och samtliga indikatorer visar ej uppnått

Indikator	Målvärde 2017	Utfall 2017
Körsträcka med bil, antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år, en minskning med 2 % per år.*	590	626
Andel av resor med motorburen trafik som sker med kollektivtrafik.**	22 %	20,3%
Antal cyklister vid fasta mätpunkter:Teatern, Kvarnparken,Centralbron,en ökning med 10% per år.***	6900	5865
Antal(miljoner) gående i stadskärnan vid 8 mätpunkter, en ökning med 4% per månad.****	1,67	1,36

*Utfall 2015 var 611 mil/invånare/år   ***Utfall 2016 var 6005 cyklister

**Utfall 2016 var 18%

**** Utfall 2016 var 1,64 miljoner gående

Socialnämnden har ett ekonomimål som inte uppfyllts: **Socialtjänst Gävle verksamheter ska ha effektiva processer och vara kostnadseffektiva, samt ha ett högt kvalitetsmedvetande.**

Indikator	Målvärde 2017	Utfall 2017
Ökning av förvaltningens nettokostnader	2,5 %	10,5%
Årets resultat uttryckt i % av kommunbidraget	0,5%	-11,9%

Under **Näringslivs och arbetsmarknadsnämnden** uppfylldes inte målet **Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag**. Målvärdet var 150 för rankningen bland Sveriges 290 kommuner. Utfallet blev 259 vilket är en försämring med sju platser från 2016.

Indikatorn antal nyregistrerade företag per 1000 invånare blev utfallet 5 för 2017 och målvärdet var 6.

Kultur- och fritidsnämnden har ett mål under medarbetarperspektivet **Ledarskapet inom alla nivåer är utvecklande, inspirerande, tydligt och kommunikativt**. Målet anses delvis uppfyllt fast indikatorerna visar:

Indikator	Målvärde 2017	Utfall 2017
Ledarskap MAU(index)1)	79	69
Delindex HME 2)	82	73

- 1) *Indexet för ledarskap i Medarbetarundersökningen(MAU) ger ett mått på medarbetarnas uppfattning om ledarskapet inom Gävle kommun.*
- 2) *Delindex Ledarskap i HME tar sikte på att utvärdera de närmaste chefernas förmåga att såväl ge förutsättningar för att öka medarbetarengagemanget som deras förmåga att ta tillvara engagemanget i verksamheten. Skalan går från 0-100 där 100 motsvarar 100procent.*

Gemensam nämnd för verksamhetsstöd visar ett ouppnått mål under perspektivet hållbart samhälle. **Ta fram förutsättningar för genom- och införande av beslutade aktiviteter** Nämndens verksamheter: De flesta aktiviteter under 2017 har inte slutförts och är överflyttade till aktivitetsplanen 2018.

Sjukfrånvaro

Obligatorisk sjukredovisning	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Total sjukfrånvaro 1)	6,9 %	7,1 %	6,8 %	6,3 %	5,8 %	5,5 %
- varav långtidssjukfrånvaro 2)	40,0%	40,5%	37,0 %	35,0%	32,6%	30,3%
Sjukfrånvaro för kvinnor	7,6 %	7,8%	7,4%	7,0%	6,5 %	6,0%
Sjukfrånvaro för män	4,6%	4,4%	4,4%	3,8 %	3,5%	3,3%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre	5,3 %	5,5 %	5,6 %	5,4 %	4,6%	4,7%
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år	6,5 %	6,5 %	6,5 %	6,0%	5,5 %	5,1 %
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre	7,7 %	8,0%	7,2 %	6,8 %	6,4 %	5,9 %

Kommunövergripande analys finns och redovisar att sjukfrånvaron totalt¹ för kommunen har minskat med 0,2 procentenheter från 7,1% till 6,9 % i jämförelse med förra året. Dock har sjukfrånvaron för män ökat med 0,2%. Sjuklönekostnaden för 2017 är dock högre än fg år totalt 55,8 mnkr mot 49,0 mnkr 2016.

I årsredovisningen framhåller man STAMINA (ett forsknings-och utvecklingsprojekt mellan Gävle Kommun och Uppsala universitet) som syftar till ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Under 2017 har flera pilotgrupper inom Utbildning Gävle, Omvårdnad Gävle samt Kommunledningskontoret genomförts med fokus på att förbättra sin arbetsmiljö.

Uppföljning av uppdrag

Det finns en konflikt mellan statlig och kommunal styrning avseende Utbildningsnämndens uppdrag att minska barngrupperna i förskolan. Skolverkets riktmärken anger antal barn i barngrupper i olika åldrar medan kommunen använder antal barn per personal som mått. Att uppnå riktmärkena i antal barn är enligt förvaltningsledningen inte möjligt, eftersom det skulle innebära en kraftig utbyggnad av förskolor samtidigt som det är stora svårigheter att rekrytera förskollärare.

En konflikt uppstod dels mellan Kommunfullmäktiges styrning med extra anslag 10 mnkr kontra de riktade statsbidragen för att minska barngrupperna. Dels fanns en konflikt mellan att uppfylla kraven för att få riktade statsbidrag för lågstadiesatsningen kontra de besparingskrav som lagts på nämnden av Kommunfullmäktige.

Ur nämndens synpunkt handlar det om att optimera intäkterna från både stat och kommun. Ur fullmäktiges synpunkt blir det svårt att styra och följa upp hur medlen från kommunen använts och om uppdraget är fullföljt. Om 10 mnkr faktiskt gått till förskolan och minskade barngrupper är inte tydligt i återrapporteringen.

---

¹ Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

B. Är resultatet förenligt med de mål som fullmäktige beslutat?

De finansiella målen och verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning speglar kommunens ekonomiska ställning.

Finansiella mål och uppföljning av måluppfyllelse

Av fyra finansiella mål för god ekonomisk hushållning 2017 uppnås två helt och två delvis.

Kommunkoncernens verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och inom tilldelade ramar.

Målet bedöms som delvis uppfyllt. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 3,9 % (målvärde högst 4,4 %). Skatter, generella bidrag och utjämning har ökat med 3,7 % (målvärde 3,7 %)

Resultatet ska långsiktigt uppgå till minst 2 procent av skatteintäkterna.

Målet är uppfyllt för 2017 och även som genomsnitt över åtta år. Årets resultat är 3,9 % och genomsnitt över åtta år är 2,8 %.

Kommunkoncernen ska eftersträva en långsiktig tillväxt i balans.

Målet bedöms vara uppfyllt. Kommunkoncernens soliditet har ökat från 28,5 % till 30,4 %. Skuldsättningsnivån har ökat från 92 826 kr till 95 722 kr/invånare, vilket förklaras av ökade skulder som inte uppvägs av ett ökat antal invånare.

Investeringar bör till 100 procent vara självfinansierade sett över en femårsperiod.

Målet bedöms som delvis uppnått. Över en femårsperiod är självfinansieringsgraden 95 %. Självfinansieringsgrad 2017 är 97 %, beroende framförallt på ett högt resultat och dessutom att investeringar inte genomförts fullt ut som planerat.

Analys

Kommunen resultat, 304,9 mnkr, påverkas av jämförelsestörande poster:

- Realisationsvinster 53,8 mnkr, försäljning av tomträtter (Försäljningen av tomträtter ger lägre årliga tomträttsavgälder)
- Exploateringsverksamheten 33,6 mnkr (54,6 mnkr mindre än budget)
- Återbetalning borgensförbindelse Samkraft AB 5,2 mnkr

- Utdelning Kommuninvest 8,0 mnkr
- Generella statsbidrag: Bidraget för ökat bostadsbyggande 18,8 mnkr
- Skadeersättning Kommungaranti Skandinavien Försäkrings AB 39,5 mnkr

I nyckeltalet för årets resultat räknas realisationsvinster/förluster och exploateringsresultat bort. Revisorerna konstaterar att exploateringsverksamheten genererat ett betydligt mindre överskott än budgeterat.

Utan samtliga jämförelsestörande poster uppgår resultatet för kommunen till 159,1 mnkr, vilket utgör 2,8 % av skatteintäkterna.

För de närmaste åren har skatteintäktsprognoserna från Sveriges Kommuner och Landsting sänkts kraftigt, vilket ställer stora krav på kostnadsanpassningar i kommunen för att klara en ekonomi i balans.

Resultatutveckling

Resultatutvecklingen är beskriven i årsredovisningen. Resultatet för kommunen slutade på 304,9 mnkr och för koncernen på 510 mnkr efter skatt.

Två av nämnderna håller sig inte inom av Kommunfullmäktige beslutade ramar. Det är Omvårdnadsnämnden -45,3 mnkr (-19,9) samt Socialnämnden -58,5 mnkr (-22,9). Tillsammans visar dessa nämnder ett underskott på - 103,8 mnkr (-42,8).

Efter KS bedömningar inför resultatfondshanteringen togs hänsyn till volymförändringar och andra faktorer, vilket gjorde att de slutliga resultaten blev: Omvårdnadsnämndens -5,5 mnkr samt nollresultat för Socialnämnden.

C. Uppfyller kommunen det lagstadgade balanskravet?

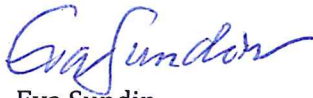
Balanskravet, det lagstadgade kravet på ett positivt resultat, enligt en fastställd beräkningsmodell, är uppfyllt.

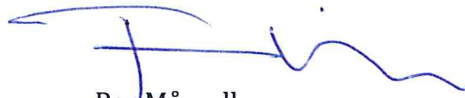
Gunilla Beckman Ljung
Revisionschef

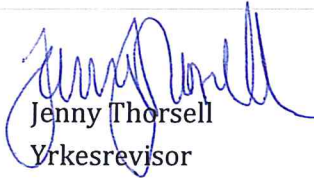
Nina Wennberg
Yrkesrevisor

Eva Sundin
Yrkesrevisor

Per Mårzell
Yrkesrevisor

Jenny Thorsell
Yrkesrevisor

